

A&G KRONIEK

Nieuwsbrief van de Vereniging Ambacht & Gereedschap oktober 2013 nr. 46

Deze mooie, gedateerde schaaft
maakt deel uit van de veiling.

NAJAARSBIJEENKOMST

Zaterdag 9 november 2013 in de Bron
Buizerdlaan 1- 3435 SB Nieuwegein

Van de voorzitter

Als ik dit schrijf loopt het verenigingsjaar alweer op zijn eind en de Najaarsbijeenkomst dient zich aan. Zojuist hebben we een zeer succesvolle "Beleef Landleven" manifestatie achter de rug in het Nederlands Openlucht Museum in Arnhem, waar we dank zij de bereidwilligheid van het museum een fantastische plaats kregen toegewezen om ons als vereniging te kunnen presenteren bij een groot publiek.

Verder terug blikkend op het verstreken jaar kunnen we wel stellen dat het accent voor een groot deel heeft gelegen op externe promotie via een aantal manifestaties. Naast bovengenoemde, die maar liefst 20.000 bezoekers trok, hebben we meegedaan met een stand op de restauratiebeurs in Den Bosch en de eendaagse Houtvormgeversmanifestatie in het Gimborn Arboretum in Doorn.

Het directe resultaat van al deze inspanningen is moeilijk te meten. Het is immers niet zo dat deelname één op één resulteert in aanmelding van nieuwe leden. Hier zit vaak een langere tijd tussen. Niettemin is het bemoedigend dat de dalende trend in het ledenbestand, die zich nu al jaren aftekent, lijkt af te nemen. Weliswaar is het te vroeg om al te spreken van een ommekeer maar voor het eerst in jaren lijkt zich een zekere stabilisatie af te tekenen.

Het ligt dan ook zeker in de bedoeling van het bestuur dit in gang gezette promotiebeleid met kracht voort te zetten. We kunnen dit echter niet alleen. Gelukkig hebben we het afgelopen jaar van veel kanten hulp gehad, waarvoor zeer veel dank, maar vrijwilligers die iets voor de Vereniging willen doen blijven meer dan welkom.

Dit geldt ook voor bestuursfuncties. We hebben op dit moment dringend behoefte aan een tweede penningmeester en een ledenadministrateur. Bij deze dus een oproep aan leden die over enige kennis van het onderwerp beschikken om zich aan te melden.

De najaarsbijeenkomst gaat er dit jaar wat anders uit zien. Er zijn wat kleine veranderingen, die met name de keuzemogelijkheden van onze leden dienen te vergroten, maar hierover elders meer. Ik hoop dat dit een aansporing is voor nog meer leden zich zo snel mogelijk aan te melden en er samen wederom een gezellige dag van te maken.

Hein Coolen

Voorzitter

Wie is verantwoordelijk voor wat?

Zonder de persoonlijke inspanning van een aantal medeleden, zou een najaarsbijeenkomst als deze zeker niet mogelijk zijn geweest. Hieronder vindt u hun namen en telefoonnummers.

Organisatie

Hans van Meijel
0478-546261
Jacob Cazemir
0578-574147

A&G verkooptafel

Gerrit Snoek 0344-661633
Lycia Rode

Verkoop tegen vaste prijzen van uiteenlopend gereedschap dat via de boedelcommissie is ingebracht.

Verkooptafels leden

Hans van Meijel 0478-546261

Wilt u 's middags spullen verkopen, dan kunt u bij Hans een tafel reserveren.

Organisatie boekentafel

Jacob Cazemir 0578-574147

Boekenverkoop t.b.v. leden.

Wat is dat?-tafel

Gerrit en Willem Mensert
015-2190092

Op deze tafel kunt u raadselachtig, voor u onbekend gereedschap kwijt. Misschien weten medeleden wat u niet weet.

Veiling

Jan Blaas 0317-616363

Programma

- 09.00 uur: “De Bron” open voor medewerkers en standhouders.
- 09.30 uur: “De Bron” open voor leden en introducés.
Aanmelding en uitreiking van de lunchbonnen en veilingnummers. En zoals gebruikelijk is er een kopje koffie of thee bij ontvangst. De grote zaal is alleen open voor het afleveren van boeken voor de boekentafel, spullen voor de “wat is dat?”-tafel en voor de veiling. Inrichten eigen verkooptafel. Verkoop van eigen A&G- uitgaven vindt plaats in de hal.
- 10.30 uur: Welkom door voorzitter Hein Coolen en aanvang van de algemene vergadering.
- 11.30 uur: Koffie met gelegenheid voor onderling contact.
Verkoop van A&G- uitgaven in de hal.
A&G tafelronde in de grote zaal :
 - Tafels met boeiende presentaties van leden of eventueel derden met de mogelijkheid om vragen te stellen zie meer hieronder.
 - De “Wat is dat?”-tafel.
 - De tafels met de objecten voor de loterij en de veiling.
- 12.30 uur: Lunchpauze. De lunchpauze zal anders aangeboden worden dan u gewend bent van ons, dit gaan we doen in “buffetvorm”.
Tijdens de lunch is de grote zaal open voor het bekijken van de “toontafels”.
De verkooptafels zijn dan nog niet open.
- 13.30 uur: Verkooptafels in de grote zaal gaan open.
 - A&G gereedschappenverkoop.
 - A&G boekenverkoop.
 - Verkoop gereedschappen door leden.
 - Loterij met aantrekkelijke prijzen, zie pagina 12.
 - De boeiende activiteiten van voor de lunch gaan na de lunch ook door.
- 15.00uur: Afsluiting door voorzitter Hein Coolen, met aansluitend aanvang van de veiling.

TAFELRONDE WEDEROM PROMINENT ONDERDEEL VAN DE NAJAARSBIJEENKOMST

Op de komende najaarsbijeenkomst zullen een aantal programmaonderdelen er zeker uitspringen. De veiling, die elders uitvoerig beschreven is, bevat een aantal absolute topstukken uit een bijzondere collectie. Naast enkele gedateerde blokschaven uit de 17^e eeuw zijn er enkele mooie snikken en beitels. De kwaliteit van deze en andere bijzondere aangeboden stukken is hoog en vormt waarschijnlijk reeds voor velen een reden om naar Nieuwegein te komen. Ook de A&G verkooptafel is weer rijkelijk gevuld met nieuwe, nog niet eerder aangeboden gereedschappen. De verloting, inmiddels uitgegroeid tot een vast programmaonderdeel, kent wederom een goed gevulde prijzenpot.

Maar er is meer! Vorig jaar zijn wij

gestart met een zogenaamde tafelronde waarbij activiteiten plaatsvinden rond een viertal thematafels. De respons hierop was dermate enthousiast dat wij gemeend hebben dit programmaonderdeel zeker te moeten continueren. De organisatie hiervan vorig jaar nam wat langer tijd in beslag waardoor we niet in staat waren dit onderdeel uitvoerig in de Kroniek te beschrijven. Dit jaar, door ervaring wijzer geworden, zijn we eerder van start gegaan en kunnen we u reeds in dit stadium informeren over wat u te wachten staat.

Het idee is dat de deelnemers aan de bijeenkomst zich vrijelijk door de zaal kunnen bewegen en naar keuze bij tafels kunnen aanschuiven al naar gelang hun belangstelling. Dit jaar zullen twee ambachten, een bij-

zondere collectie en een collegavereniging centraal staan. Judith van Daal, vierde generatie handboekbinder, zal een en ander van haar ambacht laten zien en wel in het bijzonder de goudopdruk op leer. Een ander lid, Ron van Zaltbommel van het gelijknamige restauratiebedrijf, zal een aloude meubelafwerking, het politoeren, demonstreren. Verder zal Hans Rode een tafel bemannen waar hij toelichting zal geven op enkele bijzondere stukken uit zijn collectie. Als laatste maar niet de minste zal de houtdraaiersvereniging Radius demonstraties houtdraaien verzorgen.

Wij geloven al met al hiermee een boeiend en afwisselend programma te hebben samengesteld, dus aarzel niet en geef u snel op bij de penningmeester.

Jaarverslag 2012-2013

Bestuur

Het bestuur bestond op 1 september 2012 uit de volgende personen: Hein Coolen voorzitter, Cees van der Graaf secretaris, Jan Blaas penningmeester, Bart-Jan Lagerwaard publicaties en Piet Hageman als 2^e secretaris verantwoordelijk voor de ledenadministratie. In het voorjaar van 2013 heeft Bart-Jan Lagerwaard zijn bestuurslidmaatschap beëindigd.

Leden

Er is ook dit jaar weer sprake van een langzame terugloop van het aantal leden. De reden van opzegging is divers; leeftijd, minder interesse en tijdgebrek worden het meest genoemd.

Gelukkig zijn er nog steeds nieuwe verzamelaars die lid willen worden van onze vereniging. Totaal hebben we nog steeds ruim 400 leden. Om te voorkomen dat leden om financiële reden moeten opzeggen doet het bestuur er alles aan om de contributie op hetzelfde (lage) niveau te handhaven.

Vergaderingen

Het bestuur is in de verslagperiode vijfmaal in vergadering bijeenge-weest. De vergaderingen vonden afwisselend plaats bij één van de bestuursleden thuis. Naast jaarlijks terugkomende activiteiten zoals de organisatie van de najaarsbijeenkomst en de voorjaars-excursie is met name veelvuldig gesproken over de toekomst van onze vereniging. Breed gedragen is het bestuur van mening dat de vereniging aantrekkelijker moet worden voor jongeren die geïnteresseerd zijn in (ambachtelijk) gereedschap. Daarnaast is ook gesproken over vormen van samenwerking met andere verenigingen.

Commissies

Iedere commissie heeft een bestuurlid dat verantwoordelijk is voor het organiseren. Dit doet hij natuurlijk niet alleen. In de loop der jaren is er veelal sprake van een vast team van leden die samen met het bestuurslid de organisatie vormgeven. Dank zij deze hulp zijn wij in staat om onze activiteiten organiseren.

Evenementencommissie (Hein Coolen)

De najaarsbijeenkomst in combinatie met de algemene ledenvergadering vond plaats op zaterdag 29 oktober 2012. Dit jaar mochten we in Nieuwegein ruim 100 leden en introducés begroeten. Er is positief gereageerd op de nieuwe opzet met de 'A&G tafelronde'. De voorjaarsexcursie in mei ging dit jaar naar de Bataviawerf. Ongeveer 80 deelnemers hebben een bezoek gebracht aan de werf.

Boedelcommissie (Jan Blaas)

De boedelcommissie was ook het afgelopen jaar weer betrokken bij de advisering over de bestemming van gereedschappencollecties uit boedels. Dit heeft geleid tot verkoop op de najaarsbijeenkomst in 2012 van een deel van die collecties.

Publiciteitscommissie

De A&G kroniek die twee keer per jaar uitkomt, is uitgegroeid tot een herkenbaar blad die zich richt op het verenigingsnieuws. Ook dit jaar was er weer zeer veel lof voor de Gildebrief.

Werkgroep Website (Jan Blaas)

Het gebruik van de website is wisselend. Op 29 juni 2012 werd de site met 29 gast gebruikers het meest bezocht

Externe betrekkingen (Hein Coolen)

Het contact met vergelijkbare verenigingen in het buitenland loopt. Uitwisseling van publicaties blijft vanwege de taal lastig.

Veilingcommissie (Jan Blaas)

De veilingcommissie heeft na de positieve ervaring met het plaatsen van een veilinglijst met foto's in de A&G Kroniek er dit jaar voor gekozen om ook de opbrengsten te publiceren in de Kroniek.

Kascommissie

De controle van de boekhouding maakte duidelijk dat de penningmeester op zorgvuldige wijze zijn werk heeft gedaan. De kascommissie voor het boekjaar 2012/2013 bestaat uit Gerrit Snoek en Jo Jacobs. Jan van der Meulen uit Baarle Nassau meldde zich voor dit jaar als reservelid.

Namens het bestuur,

Cees van der Graaf (secretaris)

Agenda

voor de twintigste Algemene Vergadering
op zaterdag 9 november
in kerkelijk centrum 'De Bron', Buizerdlaan1 te Nieuwegein.

(de toegang tot de ledenvergadering is gratis).

Aanvang 10.30 uur

1. Opening
2. Vaststelling van de notulen van de achttiende Algemene Vergadering van 27 oktober 2012
3. Jaarverslag 2012-2013
4. Overzicht financieel beheer 2012-2013 en begroting 2013-2014
5. Verslag van de kascommissie over het boekjaar 2012-2013
6. Verkiezing van de kascommissie voor het boekjaar 2013-2014
7. Bestuur
8. Gedachtewisseling met leden (rondvraag)
9. Sluiting

De gekozenen kan dan voor het boekjaar 2014-2015 de plaats als lid innemen.

Ad. 7 Bestuur

Bestuursleden worden volgens de statuten (art 8, lid 11) voor maximaal drie jaar gekozen.

Dit jaar zijn er geen aftredende bestuursleden. In het voorjaar van 2013 heeft Bart- Jan Lagerwaard zijn bestuurslidmaatschap beëindigd. Hans van Meijel heeft zich verkiesbaar gesteld voor de komende periode.

Lau van Wouwen is gestopt met zijn werkzaamheden voor de vereniging.

De kwetsbaarheid van een klein bestuur met uitsluitend vrijwilligers is groot. Uitbreiding van het bestuur is dan ook wenselijk. Leden die lid willen worden van het bestuur zijn van harte welkom om een keer deel te nemen aan een bestuursvergadering zodat zij kunnen ervaren hoe leuk dit werk is.

Ad. 8 Gedachtewisseling met leden

Het bestuur biedt leden graag de gelegenheid zich uit te spreken over uiteenlopende zaken aangaande onze vereniging. Schroom niet om te komen met opmerkingen, suggesties, wensen enz. om de vereniging beter te laten aansluiten op de wensen van de leden.

Bij de agenda

Ad. 2 Vaststelling notulen

De notulen voor de achttiende Algemene Vergadering kunt u vinden in de A&G Kroniek nr. 44 van december 2012

Ad. 3 Jaarverslag

Het jaarverslag kunt u vinden in deze uitgave van A&G Kroniek. Op de vergadering wordt het jaarverslag door onze secretaris Cees van der Graaf toegelicht.

Ad. 4 Overzicht financieel beheer

Een overzicht van de inkomsten en uitgaven kunt u vinden in deze uitgave van de A&G Kroniek. Op de vergadering wordt het overzicht door onze penningmeester Jan Blaas toegelicht.

Ad. 5 Verslag van de kascommissie

De kascontrole van het boekjaar 2012/2013 is uitgevoerd door Gerrit Snoek en Jo Jacobs.

Ad 6 Verkiezing van de kascommissie

Dit jaar is Gerrit Snoek aan de beurt om af te treden. Jan van der Meulen uit Baarle Nassau die vorig jaar als reserve is gekozen heeft nu voor twee jaar zitting in de kascommissie.

De kascommissie voor het boekjaar 2013-2014 bestaat uit Jo Jacobs en Jan van der Meulen. Het bestuur doet een oproep voor het vervullen van de reservevacature.

Financiële verantwoording

Boekjaar 1-9 2012 t/m 31-8-2013

Het eindresultaat in de gepresenteerde tabel van inkomsten en uitgaven over het afgelopen boekjaar ziet er gunstig uit. Die positieve uitkomst komt tot uitdrukking in een groei van ons kapitaal met meer dan 3000 euro. Een belangrijke bijdrage aan dit gunstige resultaat werd geleverd door de verkoop. De veiling, de verloting en de tafelverkoop van gereedschap en boeken op de najaarsbijeenkomst dragen in grote mate onze vereniging. De inkomsten via contributies was vorig jaar voorzichtig begroot en dat is helaas een juiste inschatting geweest.

Bij de uitgavenkant valt op dat de bestuurskosten veel lager zijn uitgevallen dan begroot. Het is een goede zaak dat we kritisch op onze kosten letten, maar er is ook een minder plezierige oorzaak van deze laag uitgevallen bestuurskosten. Als we met minder bestuursleden aan tafel zitten betekent dat natuurlijk minder reisdeclaraties, maar ook dat de belasting met taken zwaarder wordt. We kunnen versterking dus heel goed gebruiken.

De Gildebrief is een belangrijke pijler van de vereniging. Als we de kwaliteit van deze uitgave willen behouden moeten we op meer kosten rekenen. Datzelfde geldt voor de Kroniek. We hebben te maken met stijgende kosten van drukken en verzenden. Daarnaast zijn er nog andere zorgen. Als we bijvoorbeeld geen leden vinden voor het verzorgen van de opmaak, moeten we iemand van buiten de vereniging betalen om dat werk te doen. Dat heeft natuurlijk zijn grenzen.

Het is mooi dat we de inkomsten en uitgaven in balans hebben en er een gezonde reserve is opgebouwd aan kapitaal. Het is de taak van het bestuur om verstandige keuzen te maken en er is alle reden om positief te zijn. We laten ons daarbij ook graag inspireren door de ideeën van de leden.

Gezien de behaalde resultaten in het afgelopen boekjaar is er geen dringende reden om de contributie voor het komende jaar te wijzigen.

De kascommissie zal de boekhouding nog controleren en de uiteindelijke vaststelling vindt plaats tijdens de algemene ledenvergadering op 9 november 2013.

Bij deze verantwoording behoren:
De staat van Baten en Lasten A&G 2012/2013.

De balans op 31 augustus 2013.

Jan Blaas, penningmeester.

Staat van Baten en Lasten A&G 2013

INKOMSTEN	Begroot 1-9-'12 t/m 31-8-'13	Resultaat 1-9-'12 t/m 31-8-'13	Begroot 1-9-'13 t/m 31-8-'14
contributies 2013	8.750,00	8.921,93	8.750,00
contributies 2012	200,00	232,50	200,00
extra bijdragen van leden		98,30	
abonnements/donateurs	50,00	-	-
Gildebrief advertenties	350,00	215,00	250,00
veiling/verkoop/verloting	500,00	1.006,90	500,00
verkoop tijdschriften	100,00	199,40	150,00
boeken	500,00	1.351,71	500,00
renten	150,00	219,52	250,00
totaal	10.600,00	12.245,26	10.600,00

UITGAVEN	Begroot 1-9-'12 t/m 31-8-'13	Resultaat 1-9-'12 t/m 31-8-'13	Begroot 1-9-'13 t/m 31-8-'14
bestuurskosten	1.500,00	753,73	1.250,00
kosten van beheer	500,00	493,05	500,00
adreslijst	500,00	335,00	300,00
A&G Kronieken	2.000,00	1.917,87	2.250,00
Gildebrief	4.000,00	3.942,60	4.500,00
bijeenkomst najaar	200,00	223,94	200,00
bijeenkomst voorjaar	200,00	92,25	200,00
publicaties/promotie	500,00	434,36	500,00
website	300,00	45,24	100,00
kamer van koophandel	50,00	-	-
aankoop boeken	250,00	791,64	250,00
totaal	10.000,00	9.029,68	10.050,00

Balans per 31-8-2013

	<i>activa</i>
betaalrekening	3.373,01
renterekening	20.852,77
voorraad boeken	741,00
totaal:	24.966,78

	<i>passiva</i>
reserveringen	0,00
KAPITAAL	24.966,78
totaal:	24.966,78

Op bezoek bij . . . Bernhard Algra

Gelukkig dat er een Tom-Tom bestaat! Want ons lid Bernhard Algra, woonachtig in het buitengebied van het Friese Tjerkwerd is niet zomaar een-twee-drie te vinden. Maar als we er, zonder problemen, na een lange reis zijn gearriveerd, blijkt pas hoezeer we met ons bezoek een schot in de roos hebben gedaan.

Bernhard en Hans

Bernhard woont met zijn gezin op een pittoresk plekje aan de Workumer trekvaart, pal naast het oude voormalige gereformeerde kerkje uit 1895. We krijgen na aankomst een hartelijke ontvangst, inclusief koffie en een lekker stuk eigengebakken taart, vers uit de oven. Ondertussen wordt het vele oude keramiek bewonderd, dat de kamer siert. Bernhard vertelt dat de oudste pot, die nog gaaf uit een naburige sloot werd opgebaggerd, uit ca. 300 na Chr. dateert. Na het nodige bijgepraat te hebben trekken we, via de theetuin (alleen 's-zomers voor publiek geopend!) naar de achter het huis liggende grote schuur, die deze functie al lang niet meer blijkt te hebben. Hij is namelijk beneden ingericht als brocante- en curiosawinkel. ("Nou ja, winkeltje" verbetert Bernhard mij bescheiden). Mijn eega

Voormalige gereformeerde kerkje uit 1895

verlekkert er zich aan een uitgebreid assortiment emaille en ander "keukenspul". Als we hier zijn uitgekeken, gaat de tocht de trap op naar de grote zolder. Daar, onder de hoge mansardekap, komen we bij het hoofdoel van onze reis. Zo ver het oog reikt gereedschap en nog eens gereedschap, in zo'n dertig jaar bijeen vergaard. Van klein tot groot; van glassnijder tot kraanzaag. Vele ambachten zijn vertegenwoordigd. Dat zijn natuurlijk(?) vooral de houtverwerkende beroepen, de timmerman "voorop". Van de schilder vinden

we er o.a. een leuk kastje met allerlei soorten oude verfkwasten. Naar mijn idee iets bijzonders want zijn het niet vooral de verfkwasten die na een kort of lang gebruik, vervuild en wel, achteloos worden weggegooid? Maar wat als eerste het oog treft is echter wel de grote achterwand, die van top tot teen is volgehangen met een enorme hoeveelheid houten booromslagen. Er is ook plaats ingeruimd voor vele ijzeren halve-hart-omslagen, die op hun aantal afgaande, in het noorden kennelijk meer voorkomen, dan in

De grote achterwand volgehangen met houten booromslagen.

IJzeren halve-hart-omslagen.

andere windstreken van ons land. Eén daarvan draagt de datering 1881. En hoe wonderlijk: er is ook een booromslag die als het ware beide groepen verbindt: een houten kuikenboor in de vorm van een half hart!

Kunstenaars in sloppenwijk Kaapstad leren nieuwe ambacht

“The poorest man is not without a cent but without a dream” staat te lezen op een van de stenen in het atelier van de twee kunstenaars Phinias Chirubvu en Ley Mboramwe in Kaapstad.

De Belgische letterkapster Maud Bekaert leidde hen op en nu verdienen ze hun brood met een ambacht die enkel zij in heel Zuid-Afrika kennen.

De tentoongestelde verzameling is zo omvangrijk, dat deze hier niet in kort bestek geheel valt te omschrijven. Noemenswaard is onder andere evenwel de zeer grote collectie ijzeren toognagels van uiteenlopende grootte, verenigd aan de stereotype, halfcirkelvormige beugels. Ook de rijen honderden trotseerloodjes, die boven ons hoofd de trek balk van het spant sieren, zijn een lust voor het oog. In een bescheiden opstelling staat in een hoek een vitrine vol bodemvondsten. Bernhard blijkt de buurt al aardig te hebben “afgestruind” met zijn detector!

Al het gereedschap is op een verantwoorde manier opgeknapt. Zonder het natuurlijk patina aan te tasten of gebruikssporen uit te wissen of te verdoezelen. Als sprekend voorbeeld voor dit laatste laat Bernhard ons een kuikenboor zien, waarvan de (gebroken) onderdelen op een wel héél simpele wijze met messing band weer zijn verenigd. Deelt u de ervaring dat lelijk toch ook mooi kan zijn? Deze boor, waarvan de gebruikss-

Collectie ijzeren toognagels.

sporen zo overduidelijk aanwezig zijn, is er naar mijn idee een prachtig bewijs van! Slechts met moeite waken we ons tenslotte los van huize Algra en nemen dankbaar en voldaan afscheid van zijn bewoners. De terugreis is lang genoeg, om al onze prettige en boeiende herinneringen nog eens de revue te laten passeren!

Hans Rode

Wat is dat?

Een vreemd stuk handgereedschap vraagt hier uw aandacht. Is het geheel in originele staat of is het eigenlijk een samenraapseltje? Heeft het een respectabele ouderdom, of is het van eergisteren? Wij weten het (nog!) niet. Gezien het pruikje op de slagkop moet het ding in ieder geval wel intensief gebruikt zijn. Uw antwoord op onze vraag wat is dat? Is welkom op het redactieadres.

Inschrijven najaarsbijeenkomst 09-11-2013

De kosten voor deelname aan de najaarsbijeenkomst bedragen voor leden en introducés € 22,00 per persoon. In dit bedrag is de lunch inbegrepen. Wilt u geen gebruik maken van de lunch dan zijn de kosten voor deelneming van leden zowel als introducés €12,50 per persoon.

U kunt uzelf en een eventuele introducé als deelnemer inschrijven door het verschuldigde bedrag vóór 26 oktober 2013 over te maken op rekeningnummer 300741 t.n.v. **Ambacht en Gereedschap Rhenen**. (IBAN: NL15INGB0000300741 of BIC:INGBNL2A) onder vermelding van **Najaarsbijeenkomst**.

Er kan op de dag zelf in principe niet betaald worden. Indien dit voor u bezwaarlijk is of als u vragen heeft, dan kunt u even telefoneren of mailen naar penningmeester Jan Blaas. (zie op de achterzijde van deze A&G Kroniek) Introducés zijn van harte welkom!

Bereikbaarheid van “De Bron”:

Komt u met de auto dan kunt u het volgende adres invoeren in uw navigatiesysteem of routeplanner, Kerkelijk centrum De Bron Buijzerdlaan 1, 3435 SB Nieuwegein Tel. 030-6040420 “De Bron”.

Als u gebruik maakt van openbaar vervoer, neem dan de trein naar Utrecht CS, vervolgens de sneltram Utrecht - Nieuwegein - IJsselstein, en stap uit bij halte “Kouwenhof”. Deze halte ligt op ongeveer 250 meter van “De Bron”.

Verkooptafels leden:

Hans van Meijel 0478-546261. Wilt U voor de middag een tafel reserveren, dan kunt u dat doorgeven aan Hans van Meijel. De verkooptafels zijn voor de leden gratis.

Links- of rechtshandig?

Van beslag- en ook van klompenmakersbijlen is bij velen bekend dat deze zowel in rechtshandige als linkshandige uitvoering in omloop zijn. Maar hoe zit dat met andere handgereedschappen? Door deze vraag was mijn interesse gewekt; het leek mij een boeiend onderwerp om aandacht aan te besteden. Maar het onderwerp zakte weg in het geheugen en (kent u het verschijnsel?!) daarmee mijn ambitie iets hierover “uit te vogelen”. Het links- en rechtshandige spinaziemes (zie foto), van onze penningmeester Jan Blaas gekregen, vermochten mij niet genoeg wakker te schudden. Het onderwerp kwam pas na geruime tijd weer boven drijven, toen ik bij een kringloper heel toevallig een klein boekje (€ 1,-) tegenkwam, getiteld “Linkshandigheid”.*) Na aanschaf vol verwachting de inhoudsopgave nageslagen. Op zoek naar het hoofdstuk “Linkshandige handgereedschappen”. Helaas geheel tevergeefs!

En dat is niet alleen teleurstellend, maar ook wat merkwaardig. Dat in huidige tijden van mechanisatie

weinig of geen ruimte voor dit onderwerp wordt uitgetrokken, is niet verwonderlijk. Maar nog niet zo heel erg lang geleden werd ons gereedschap nog met de hand gemaakt, vaak in opdracht van de toekomstige gebruiker. Daar zal linkshandigheid toch ook wel een rol hebben gespeeld? Het is toch zeker een “afwijking” aller tijden?

De lezer voelt de vraag die nu komt, zeker aankomen. Zijn er leden/lezers die ervaring of informatie over

het onderwerp linkshandigheid bij gereedschap hebben? Of iemand die zich als auteur hierover in de Gildebrieff wil “ontfermen”?

Meld u zich aan! (niet dringen alstublieft!!)

Hans Rode

*) Michael Barslay, Linkshandigheid Wetenswaardigheden en curiosa voor links- en rechtshandigen
Uitgave N.V. Standaardboekhandel, Antwerpen, 1968

Voorjaarsexcursie naar de Bataviawerf

Lekker vroeg op, het is mooi weer. De navigator ingesteld op Bataviaplein 2 in Lelystad en op pad naar de Bataviawerf. We vinden met wat omrijden een plekkie in de buurt van de ingang en komen uiteindelijk in het gezellige restaurant waar de koffie al staat te dampen. In een aangrenzende zaal worden we wegwijs gemaakt in de werf en worden ons de plannen voor de dag verteld. Het gezelschap wordt in twee groepen gedeeld en onze gidsen stellen zich voor. Groep één gaat op weg naar de werf met de in aanbouw zijnde Zeven Provinciën, het vlaggenschip van Michiel de Ruyter, en de Batavia, de replica van het voor de kust van Australië gezonken retourschip van de VOC. Onze groep moet wat verder lopen naar het prachtige gebouw van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed dat naast de Bataviawerf ligt. In het gebouw dat de vorm heeft van een omgekeerde scheepsromp liggen, staan en hangen een geweldige hoeveelheid voorwerpen van allerlei aard afkomstig van scheepsarcheologische vondsten. We worden uitgebreid voorgelicht door onze gids die niet uitgepraat raakt over alle bezienswaardigheden. In de Kroniek nummer 45 staat een uitgebreid verslag van onze voorzitter over de Bataviawerf, de belangrijkste vondsten en wordt ook ingegaan op de conservatie van een Romeinse platbodem die in twee delen is gezaagd omdat

hij anders te groot is voor het conservatie bad. In het schip, dat uit de tweede eeuw na Christus stamt, hebben ze een mooie collectie gereedschap gevonden dat van grote historische waarde is. Aan het eind van het zeer interessante bezoek aan het RCE, horen we dat dit unieke project begin 2014, wegens geldgebrek, helaas zal worden gesloten. Wat er met alle spullen gaat gebeuren is niet bekend.

Na de lunch worden de bestemmingen van de groepen gewisseld en gaat onze groep de werf bekijken. Mijn vrouw heeft wel genoeg van schepen gezien en gaat naar de Batavia Stad om te kijken of er nog iets leuks te koop is in de diverse outlet winkels. Wij verlekken

ons o.a. in de smidse en de diverse andere ambachten die bij het maken van een schip van belang zijn. De bouw van de Zeven Provinciën staat, ook al i.v.m. geldgebrek, op een zeer laag pitje. Het bezoek aan de Batavia, die in het water voor de werf ligt, is erg de moeite waard, vooral door de grote kennis van onze gids over het leven aan boord van dit soort schepen en de smakelijke manier van vertellen. Aan het eind van de leuke en leerzame dag praatten we, onder het genot van een versnapering, nog wat na in het gezellige restaurant waarna iedereen, tevreden weer op huis aan gaat.

Gang van zaken Veiling

Dit jaar zijn er weer mooie stukken te koop op onze traditionele veiling. Bij het verschijnen van deze Kroniek zijn 30 kavels bekend en daarvan staan de foto's met een korte toelichting elders in de Kroniek. Het betreft een gevarieerd aanbod uit de boedel van een overleden A&G lid.

De wijze van veilen

Onze voorzitter Hein Coolen zal de kavels weer onder de hamer brengen. Het tempo ligt dus hoog. Er wordt verkocht per opbod en in de volgorde van de gegeven nummering bij de foto's. Later aangeelde kavels worden aansluitend in volgorde van binnenkomst geveild. Tussendoor worden nog bananendozen met divers gereedschap geveild. Er is voldoende tijd om de kavels tevoren goed te bekijken.

Registratie

Als u aan de veiling wilt deelnemen, moet u zich van tevoren registreren. U krijgt dan een biednummer. Na gunning van een kavel hoeft de veilingcommissie alleen dit nummer te noteren, wat de snelheid van veilen bevordert. Na afloop van de veiling kunnen de gekochte stukken **uitsluitend tegen contante betaling** worden meegenomen.

Inbreng gereedschap

Als u gereedschap van uzelf wilt laten veilen, dient u hierover van tevoren contact op te nemen met Jan Blaas (tel. 0317 - 6163 63). Het gereedschap moet wel een beetje bijzonder zijn. Dus bijvoorbeeld geen gewone houten schaven en gewone stalen booromslagen. Als aanbieder geeft u aan hoe hoog de minimale inzet dient te zijn. Eventueel kan iemand van de veilingcommissie helpen bij het bepalen van het minimumbedrag. De opbrengst van uw kavel(s), verminderd met 15% veilingkosten, wordt door de penningmeester naar uw bankrekening overgemaakt. De veilingcommissie behoudt zich het recht voor gereedschap, dat leden willen inbrengen, af te keuren.

Schenken aan de vereniging

Als u gereedschap wilt schenken om dit te laten veilen ten bate van de vereniging, stellen wij dit zeer op prijs. U kunt het betreffende gereedschap gewoon meenemen naar de najaarsbijeenkomst. Van te voren contact opnemen met Jan Blaas is dan niet nodig.

Verkooptafel Leden

Voor leden is een beperkt aantal verkooptafels (afmetingen ca. 70 x 120 cm) beschikbaar. Deze dienen vóór 10.00 uur ingericht en afgedekt te zijn. Voor het afdekken moet u zelf een laken o.i.d. meenemen. Verkopen mag vanaf 13.00 uur. Voor het reserveren van minimaal een halve tafel en maximaal twee tafels kunt u contact opnemen met Hans van Meijel (tel. 0478-546261) of h.vanmeijel@home.nl. Wie het eerst komt, het eerst maalt!

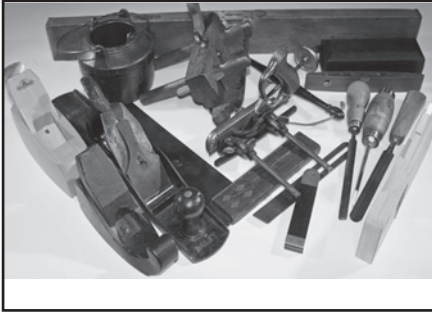
A&G Verkooptafel

Deze tafel is gereserveerd voor gereedschap dat via de boedelcommissie is ingebracht. Inbreng door leden is dus **niet** mogelijk. Alle aangeboden gereedschap heeft een vaste prijs. Er wordt dus niet onderhandeld en aan het einde van de dag is er geen uitverkoop. **Iedere koper rekent elk artikel eerst af voordat hij of zij een volgend kan uitkiezen!** Op deze manier willen we voorkomen dat iemand snel een aantal stukken grijpt waardoor een ander geen kans meer heeft. De leiding van de A&G Verkooptafel is in handen van Gerrit Snoek (tel. 0344 663582)

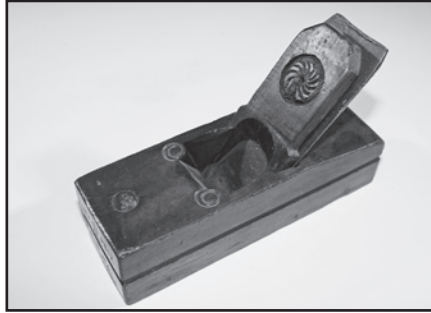
A&G Boekentafel

Wie tijdens de bijeenkomst boeken wil verkopen, kan dat natuurlijk op persoonlijke titel doen en een verkooptafel reserveren. Als het gaat om slechts een paar stuks, kunt u uw boeken ook laten verkopen door de mensen van de boekentafel. U levert de bewuste boeken vóór aanvang van de dag in bij de boekentafel. U heeft elk boek van te voren voorzien van een papier (3'2 A4) met daarop duidelijk vermeld de boektitel, de auteur, de prijs van het boek, uw naam en uw woonplaats. Boeken zonder een papier met deze gegevens worden niet geaccepteerd! Na afloop van de bijeenkomst meldt u zich weer bij de boekentafel. De verkochte boeken worden dan met u afgerekend onder aftrek van 10% ten bate van de verenigingskas. Niet verkochte boeken krijgt u uiteraard terug. De boekentafel sluit om ca. 14.30. De organisatie van de boekentafel berust bij Jacob Cazemier (tel. 0578 - 5741 47)

Kavels veiling najaarsbijeenkomst

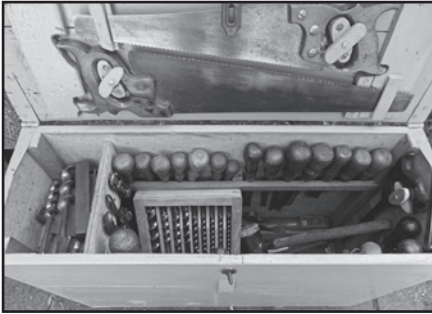
0. VERLOTING

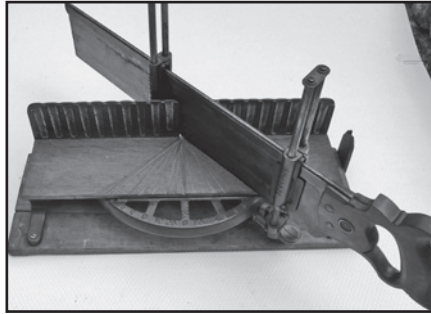
1. Mooie blokschaaf uit de 18e eeuw. De schaaf is gemerkt Pieter van Duil

2. Brede beitel van Ferdin Rubens met mooi handvat. Beitelbreedte is 3 duims.

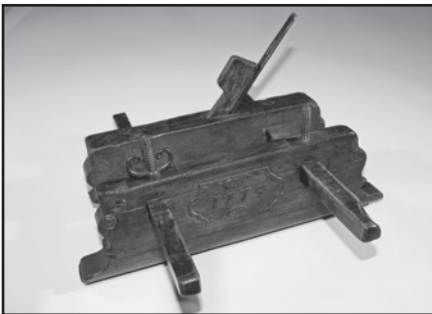
3. Timmerkist met inhoud. hxbxd = 53x72x25

4. Prachtige complete verstekbak. De Disston ets op het zaakblad is goed bewaard.

5. Schitterende blokschaaf met datering 1774. Beitel en wig zijn origineel. Het schavenmakersmerk is moeilijk leesbaar.

6. Hollandse veerploeg met datering 1774. Eén vleugelmoer ontbreekt. De Duesing beitel is niet origineel. Geen schavenmakersmerk.

7. Toogschaaf met verstelbare zool. Stanley 20

8. hoekbooromslag

9. Driemaster, compleet in mooie staat. Geen merk.

10. Mooie complete tweemaster met schavenmakersmerk H.W onder kroon.

11. Aparte lange sponningschaaf met handgreep.

12. Rabone landmeetwaterpas met twee libellen en kijker.

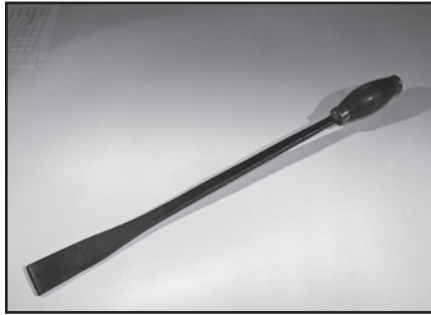
13. Bijzondere Rabone duimstok met waterpas en gradenboog.

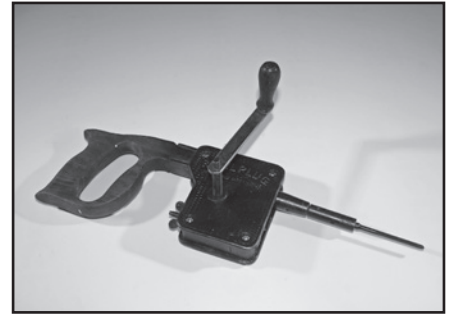
14. Mooiet Hollandse snik. Beitelbreedte 11 cm.

15. Hollandse snik, bijzonder smal exemplaar met aparte profielversiering. Mogelijk 18e eeuw. Smidsmerk J.A. Beitelbreedte 5 cm.

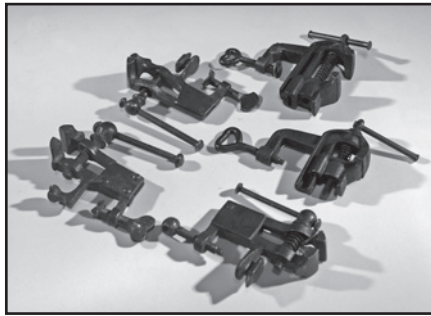
16. Molenaarsbeitel. Lengte incl. handvat 69,5 cm.

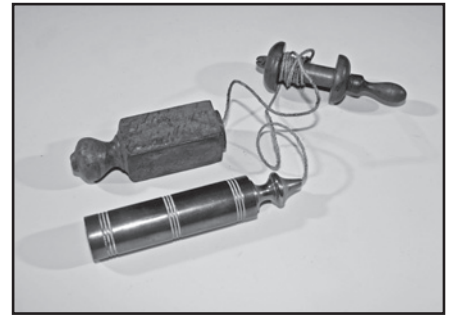
17. Rawlplug klopboormachine.

18. Houten booromslag met messing platen en bijzondere klemming voor de boorijzers.

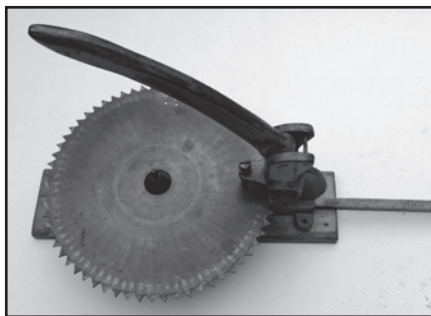
19. Set van vijf kleine bankschroefjes.

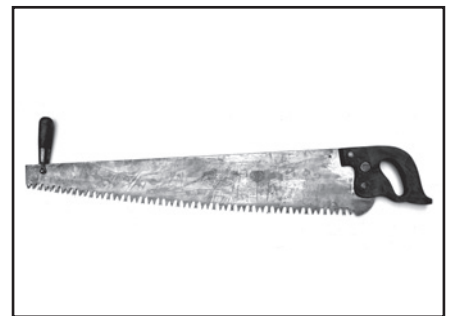
20. Messing schietlood met afstandblokje en touwklosje.

21. Set van vijf mini schaafjes.

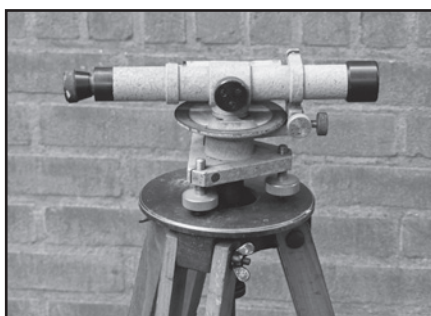
22. Tandenzetter voor cirkelzaagbladen.

23. Amerikaanse éénmans afkortzaag trekzaag met mooie ets van Simmonds.

24. Bijzondere blokschaaf met datering 1721. De schaaf is gemaakt van palmhout. De slagknop is afgebroken. Wig en beitel zijn niet origineel. Geen schavenmakersmerk.

25. Waterpasinstrument op statief. Merk Ahrend. Type 6503.

26. Set van 5 Nooitgedagt steekbeitels in oplopende breedte.

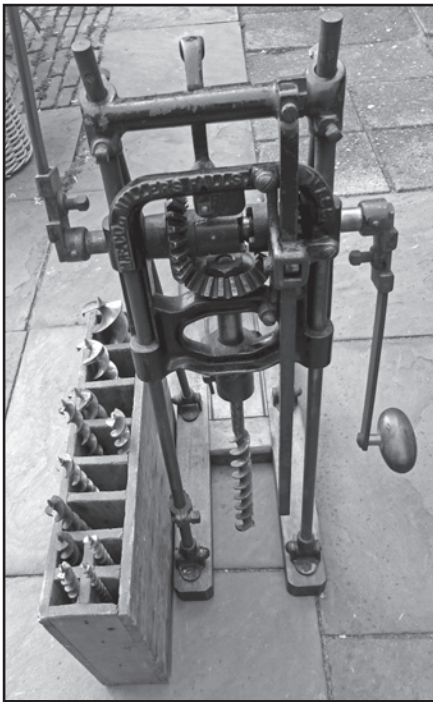
27. Verschillende beitels en gutsen van Nooitgedagt.

29. Blokschaaf uit de 18e eeuw. Gemerkt P. Barends

30. Brede 3 duims beitel met smidsmerk 'gebr Perk'

28. Mooie Millers Falls stoeltjesboor geheel compleet. Heel uniek hierbij is een kist waarin 12 originele boorzijzers zitten.

Bezichtiging kavels

Alle aangegeven kavels, alsmede de door leden op de dag zelf ingebrachte kavels zijn vanaf 11.30 uur te bezichtigen.

Volgorde van veiling

Veiling zullen de hierboven vermelde kavels in de volgorde van hun nummering bij opbod worden verkocht, maar tussendoor komen bananendozen met verschillend gereedschap onder de hamer.

Aansluitend worden daarna de door leden ingebrachte kavels geveild.

€ 28,-
(normaal € 39,50)

1 exemplaar per lid

264 pagina's, zw/w
Meer exemplaren:

www.liberetcommercium.nl

A&G

BOOKSHOP

40 pagina's, zw/w
€ 6,50

€ 12,50

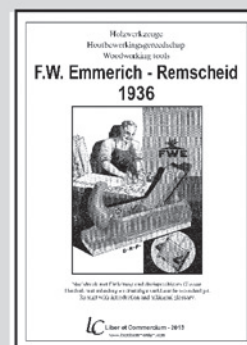
1 exemplaar per lid

192 pagina's, zw/w

€ 11,50

88 pagina's, kleur

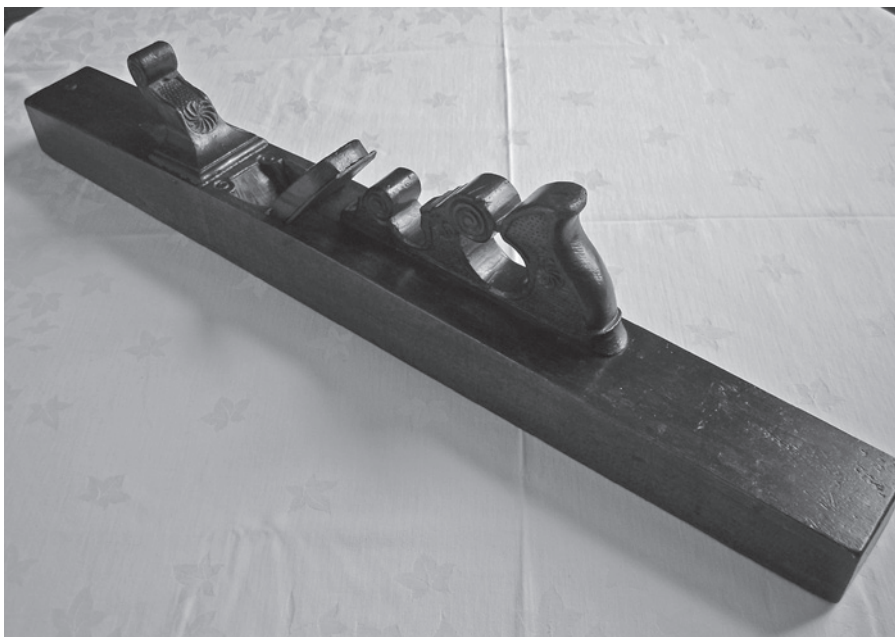
€ 6,50
(normaal € 7,50)

22 pagina's, zw/w

Bestellen: penningmeester@ambachtengereedschap.nl

EEN 18^e EEUWSE REISCHAAF VAN ARY DEN HENGST

In hun in 1984 verschenen boek 'Woodworking Tools' wijzen de auteurs, Christopher Proudfoot en Philip Walker, al op het feit dat vroege blok- en reischaven zeldzaam zijn (pag. 9). Zij zien in het aantal gedateerde achttiende-eeuwse Nederlandse schaven dat is overgeleverd, ten opzichte van het zeer geringe aantal ongedateerde schaven uit die periode, het bewijs dat gedateerde schaven normaal werden gebruikt (pag. 88). Ofschoon wij deze conclusie wel kunnen onderschrijven is dit om andere redenen dan de door hen gebezigde argumentatie. Het is immers meer dan waarschijnlijk dat er in genoemde periode aanzienlijk meer ongedateerde schaven bestonden. Deze werden echter in tegenstelling tot de gedateerde opgebruikt en weggegooid. Gedateerde schaven werden bewaard hetzij vanwege hun schoonheid, hetzij vanwege het feit dat het jaartal mogelijk een bijzondere betekenis had voor de eigenaar/gebruiker. Ongedateerde achttiende-eeuwse reischaven moeten dan ook tot de grote zeldzaamheden worden gerekend. Toen Gerrit van

bij gedateerde schaven drie keer). Ary den Hengst was in Rotterdam actief als schavenmaker van 1731 tot zijn dood in 1762. Niettemin werd zijn merkteken door zijn opvolgers tot minstens 1785 gebruikt. Het hout, beuken voor het blok en walnoten voor de handvatten, heeft een prachtig patina. Het snijwerk op de handvatten komt overeen met dat op de gedateerde schaven.

1785 schaven produceerden is het meer dan waarschijnlijk dat deze beitel origineel is en geïmporteerd uit Sheffield. Dit wordt nog eens bevestigd door het gave en ongeschonden karakter van deze schaaaf die geen enkel spoor vertoont van reparaties of restauraties. Deze schitterende schaaaf is te bewonderen in Museum 't Oude Ambacht' in 's Hertogenbosch.

der Sterre zijn boek schreef ('Vier Eeuwen Nederlandse Schaven en Schavenmakers'), was er hem geen enkele bekend: "Er zijn bijvoorbeeld slechts weinig achttiende-eeuwse blokschaven bekend en zeker geen ongedateerde reischaven met een bekend meesterteken." (pag. 183). Totdat enkele jaren geleden ons lid Jo Jacobs uit Den Bosch op een plaatselijke veiling dit bijzonder fraaie exemplaar vond. De schaaaf heeft het onmiskenbare meesterteken van Ary den Hengst voor op de neus (één keer en niet zoals vaak

De beitel leek aanvankelijk mogelijk niet origineel maar is dit bij nader inzien wel degelijk. Het merkteken in het ijzer is van John Green uit Sheffield (niet te verwarren met de gelijknamige schavenmakers uit Londen en York). Dit stempel van John Green met daarnaast een fleur-de-lis is op de omkadering na identiek aan het merk dat door Goodman wordt geïllustreerd op pag. 488 van zijn boek. Goodman noemt voor deze maker het jaartal 1774. Gezien het feit dat Ary den Hengst of zijn opvolgers tot

Literatuur:

- Proudfoot & Walker: 'The History of Woodworking Tools', Phaidon-Christie's Limited 1984.
- G. van der Sterre: 'Vier Eeuwen Nederlandse Schaven en Schavenmakers', 2^e druk, Liber et Commmercium 2011.
- W.L. Goodman: 'British Planemakers from 1700', 3e herziene druk door Jane & Mark Rees, Roy Arnold 1993.

Door Hein Coolen

Van de redactie

Met veel elan heeft ons lid Bart-Jan Lagerwaard als eindredacteur de scepter gezwaaid over zowel de Kroniek (eertijds Nieuwsbrief), als de Gildebrief.

Onlangs gaf hij te kennen die scepter (waar hij duidelijk erg goed mee overweg kon!) neer te willen leggen. De Gildebrief 2013 wordt nog onder zijn supervisie uitgebracht, maar dat is niet het geval met de Kroniek, nr. 46, waarvoor een andere redactie- samenstelling gezocht moest worden. Die werd gevonden in het driemanschap van John Boele, Piet Hageman en Hans Rode. Zij zullen proberen een goed Kroniek-beleid voor de directe toekomst veilig te stellen.

Niet in de laatste, maar in de eerste plaats moet Bart-Jan oprecht dank worden gebracht voor zijn uiterst deskundige redactieschap waarmee hij onze vorige periodieken levensadem heeft gegeven. Aan zijn vertrek als bestuurslid en hoofdredacteur zal op de komende najaarsbijeenkomst aandacht worden besteed.

Bestuur Vereniging Ambacht & Gereedschap

Voorzitter:

Hein Coolen
voorzitter@ambachtengereedschap.nl
Diepenbrocklaan 4a
6711 GN Ede
Tel. (0318) 61 43 73

Secretaris:

Cees van der Graaf
secretaris@ambachtengereedschap.nl
Schuwacht 140
2941 EH Lekkerkerk
Tel. (0180) 66 36 88

Penningmeester:

Jan Blaas
penningmeester@ambachtengereedschap.nl
Platanenlaan 13
3911 PA Rhenen
Tel. (0317) 61 63 63

Leden:

Piet Hageman
piet.hageman@hccnet.nl
Rousseaustraat 23
2037 EC Haarlem
Tel. (023) 540 20 45

Hans van Meijel
h.vanmeijel@home.nl
Haag 22a
5815 CB Merselo
Tel. (0478) 54 62 61

Boedelcommissie:

Hans Rode
Jan Blaas

Bankrekening A&G:

300741 (ING)
t.n.v. Ambacht & Gereedschap, Rhenen
IBAN: NL15INGB0000300741
BIC: INGBNL2A

Website:

www.ambachtengereedschap.nl

De A&G Kroniek verschijnt tweemaal per jaar.

Redactie: John Boele
Piet Hageman
Hans Rode

Redactieadres:
piethageman@hccnet.nl
Rousseaustraat 23
2037 EC Haarlem
Tel: 023-5402045

Niets in deze uitgave mag, op welke wijze dan ook, worden gekopieerd en/of vermenigvuldigd zonder schriftelijke toestemming van het bestuur van de vereniging Ambacht & Gereedschap.

Inhoud van deze A & G Kroniek

- Blz. 2 Van de voorzitter
Organisatie najaarsbijeenkomst
- Blz. 3 Programma najaarsbijeenkomst
- Blz. 4 Jaarverslag
- Blz. 5 Agenda Algemene Ledenvergadering
- Blz. 6 Financieel Verslag
- Blz. 7 Op bezoek bij... Bernhard Algra
- Blz. 8 Kunstenaars in sloppenwijk
Wat is dat ?
- Blz. 9 Inschrijven najaarsbijeenkomst
Links- of rechtshandig ?
- Blz. 10 Verslag voorjaarssexcursie
- Blz. 11 Veiling.
- Blz. 14 A & G bookshop
- Blz. 15 Een 18e eeuwse reischaaf
- Blz. 16 Inhoud
Colofon